Sveriges geologiska undersökning

Vårt datum: 2026-09-24 Ert datum: 2026-07-09

Vårt dnr: 33-1673/2026 Er ref: KN2026/01497-1

Yttrande

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.me.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare:
Björn Holgersson

Remiss av promemoria Förbättrat genomförande av industriutsläppsdirektivet (KN2026/01497-1)

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 2026-07-09 tagit emot ovanstående ärende för yttrande. Med anledning av detta vill SGU framföra följande.

SGU:s synpunkter

SGU yttrar sig över promemorian utifrån myndighetens fokus på gruv- och metallindustrin.

Sammanfattningsvis bedömer SGU att förslagen som berör SGU:s verksamhetsområden får direkt betydelse framför allt för metallproducerande verksamheter, exempelvis smältverk. Sådana verksamheter omfattas redan av industriutsläppsdirektivet och kan bestå av flera tekniskt sammanhängande processer och verksamhetsdelar, exempelvis metallurgiska processer, råvaruhantering, gas- och vattenrening samt hantering av restprodukter och avfall. Förslagen om ett tydligare anläggningsbegrepp och sammanräkning av produktionskapacitet är därför särskilt relevanta för dessa verksamheter.

Gruvverksamhet omfattas av det reviderade industriutsläppsdirektivet, vars genomförande hanteras separat. Detta får till följd att i dagsläget berörs inte gruvverksamheter direkt, men när Sveriges implementering av det reviderade industriutsläppsdirektivet är genomfört kommer föreslagna bestämmelser att påverka även dessa verksamheter. SGU menar att det då kan behövas ytterligare vägledning.

Nya villkorskrav i miljöbalken

SGU noterar att syftet med ändringen är att implementera industriutsläppsdirektivet på ett korrekt sätt och inte att öka kraven på verksamhetsutövare generellt. SGU framhäver vikten av att den tidigare ordningen med behovsprövning fortsätter, trots att villkorskrav införs i lag. Bedömningen måste alltid göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

SGU anser att ett lagstadgat villkorskrav på skyddsåtgärder vid s.k. onormal drift samt avseende övervakning och kontroll av gränsvärden kan medföra en risk för strängare krav än rådande praxis vid tillståndsprövningar av industrier. SGU noterar att villkoren endast ska föreskrivas när det behövs men anser att det finns en risk att lagstadgade villkorskrav ökar risken för att villkors föreskrivs i vissa situationer som exempelvis där det är med svåra bedömningar. SGU anser att det

kommer krävas vägledningar avseende gruvverksamheter och mineralindustri för att möjliggöra en funktionell villkorskrivning.

SGU noterar att konsekvenserna för verksamhetsutövare och företag bedöms innebära ytterligare krav på förebyggande åtgärder för industrin jämfört med i dag, men ändringarna i övrigt bedöms få begränsade konsekvenser för företag. SGU delar inte promemorians bedömning utan anser att en tydligare konsekvensbedömning hade behövts avseende större verksamheteter och industrier såsom gruvor med tillhörande verksamheter för att kunna bedöma konsekvenserna fullt ut för dessa verksamheter.

Krav på förklaring av uttrycket anläggning införs i industriutsläppsförordningen

SGU anser att det är positivt att uttrycket anläggning lyfts i förordningen. SGU konstaterar att det kan uppstå tolkningssvårigheter avseende större och komplexa industriområden som är mer eller mindre integrerade med varandra. För gruv- och metallindustrin kan exempelvis råvaruhantering, metallurgiska processer, vattenrening samt hantering av restprodukter och avfall förekomma inom samma verksamhetsområde. Det kan uppstå komplicerade bedömningar kring vilka tekniska och funktionella samband som krävs för att verksamheter ska anses vara direkt förknippade och tekniskt knutna till en IED-verksamhet. SGU konstaterar att det kan finnas ett behov av vägledning om hur begreppet anläggning ska tillämpas i svensk rätt.

Addering av produktionskapacitet

I förordningen ändras förklaringen av uttrycket industriutsläppsverksamhet genom ett tillägg som innebär att även var och en av flera verksamheter inom en fast teknisk enhet ska hanteras. Det framgår att produktionskapaciteter eller produktionsmängder som tillsammans uppnår ett tröskelvärde och som faller inom en verksamhetskod i miljöprövningsförordningen som är markerad med -i, ska betraktas som en industriutsläppsverksamhet.

SGU anser att förslaget om att produktionskapacitet ska adderas kan få betydelse för vissa verksamheter inom stål- och metallindustrin. Det är viktigt att tillämpningen inte ska leda till otydliga eller överlappande krav i förhållande till befintlig miljöprövning och avfallsreglering.

Tillsynsvägledande myndigheterna behöver vägleda om uttrycken anläggning och industriutsläppsverksamhet

SGU ser ett behov av tydlig vägledning kring hur en anläggning ska avgränsas, särskilt då metallproducerande verksamheter som är komplexa, där exempelvis metallproduktion, vattenrening och avfallshantering är tekniskt sammankopplade. SGU ser visserligen inte att myndigheten har en tillsynsvägledande roll, men ser gärna att vår kompetens rörande sådana frågor tas tillvara och kan avhandlas i kommande myndighetssamverkan exempelvis mellan SGU och Naturvårdsverket.

Avloppsvatten

För en verksamhet som förbränner avfall och ger upphov till avloppsvatten ska ett tillstånd även innehålla villkor om surhetsgrad, temperatur och flöde avseende utsläpp av avloppsvatten. SGU ser att sådana verksamheter kan vara vanligt förekommande inom metallindustrin, till exempel vid smältverk där det inte är ovanligt att ingående koncentrat kan innehålla höga svavelhalter vilket kan prägla kvaliteten på kondensvatten vid rökgasrening.

Utifrån detta menar SGU att det kan finnas fler parametrar än surhetsgrad och temperatur som tillsammans med flödet är värda att uppmärksamma hos avloppsvatten efter verksamheter som innebär förbränning. SGU har inget att erinra mot promemorians redovisning av ingående parametrar, SGU vill dock framhålla att även andra ämnen och parametrar än de som uttryckligen anges i bestämmelsen kan vara relevanta för bedömningen av avloppsutsläpp. I synnerhet vill SGU lyfta risker för påverkan som kan föreligga om avloppsvatten hanteras lokalt och till exempel läcker eller tillåts infiltrera till grundvattnet. Vilka parametrar som behöver regleras eller följas upp bör avgöras utifrån verksamhetens utsläpp och förhållandena i den berörda recipienten samt övriga tillämpliga krav. I SGU:s ansvar, till exempel utifrån vår roll som miljömålsmyndighet, ingår att bevaka grundvattnets specifika skyddsvärde, frågor som måste beaktas i verksamheternas tillståndsprövning.

Beslut i detta ärende har fattats av Generaldirektör Anette Madsen.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även Juristen Gustav Svensson samt Statsgeologerna Roger Hamberg och Björn Holgersson deltagit, där den senaste har varit föredragande.

Anette Madsen

Björn Holgersson

Björn Holgersson
Enligt SGU:s beslut